

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2757

Vragen van het lid **Van Raan** (PvdD) aan de Staatssecretaris van Financiën over *het bericht dat twee NGO's een klachtenprocedure zijn gestart tegen het Oekraïense kippenbedrijf MHP, dat zaken doet met Nederlandse bedrijven die hiervoor exportkredietverzekeringen hebben afgesloten bij Atradius DSB* (ingezonden 21 juni 2018).

Antwoord van Staatssecretaris **Snel** (Financiën) (ontvangen 12 juli 2018).

Vraag 1

Bent u bekend met de inhoud van de klachten die de niet-gouvernementele organisaties (ngo's) Accountabilty Counsel en Central and Eastern European Bankwatch Network hebben ingediend bij de International Finance Corporation, onderdeel van de World Bank Group en de European Bank for Regional Development over de megakippenboerderij in het Oekraïense Vinnytsia, eigendom van het Oekraïense bedrijf MHP?¹ Bent u bekend met het feit dat de klachten ontvankelijk zijn verklaard?

Antwoord 1

Ja, ik ben bekend met de klachten ingediend bij IFC en de EBRD. Ten tijde van schrijven was mij bekend dat de IFC de klacht ontvankelijk heeft verklaard. Het IFC is daarom begonnen met het proces voor de inhoudelijke beoordeling van de klacht. Bij de EBRD is ontvangst van de klacht op 21 juni bevestigd en is men nu bezig met beoordeling van de ontvankelijkheid. Volgens de procedure hebben zij hier 40 werkdagen de tijd voor.

Vraag 2

Bent u bekend met het feit dat er ruim 110 miljoen kippen per jaar op deze megaboerderij gehouden worden en met het feit dat MHP volgens zijn jaarverslag van plan is om in 2021–2022 het totaal aantal kippen jaarlijks gehouden in Vinnytsia op te voeren tot ruim 400 miljoen?

Antwoord 2

Ja.

¹ <https://www.accountabilitycounsel.org/2018/06/complaints-filed-today-about-ukrainian-agribusiness-giant-mhp/>

Vraag 3 en 4

Bent u voorts bekend met de recent ingezette zeer agressieve exportstrategie van MHP, met name gericht op de EU en West-Europa?²

Klopt het dat MHP in samenwerking met de Nederlandse vleesverwerker Jan Zandbergen «Oekraïens» vlees «herlabelt» en het vervolgens als «Nederlands» vlees verkoopt, daarbij gebruikmakend van de faciliteit in Veenendaal? Is dit een voorbeeld van de wijze waarop MHP-eigenaar Yuriy Kosyuk de importrestricties van de Europese Unie omzeilt? Klopt de berichtgeving dat de associatieovereenkomst met Oekraïne dit mogelijk heeft gemaakt?³ Deelt u de mening dat een dergelijke megaproductie en exportstrategie tot een Europa-brede «race-to-the-bottom» leidt, met daarbij mogelijk ernstige negatieve gevolgen voor het dierenwelzijn in Nederland, ook gezien de toezichtsproblematiek waar Nederland mee te kampen heeft?

Antwoord 3 en 4

MHP exporteert inderdaad kippenvlees naar de EU. MHP heeft een fabriek in Veenendaal geopend waar kippenvlees uit Oekraïne gesneden wordt. Het gaat om borstkappen met daaraan een stuk vleugel. Op aanvraag van Europese lidstaten heeft de Europese Commissie onderzocht of deze import voldoet aan de regels van het associatieakkoord. De Europese Commissie heeft daarop aangegeven dat het geïmporteerde product onder de gebruikte code van de systematiek van de Gecombineerde Nomenclatuur (GN-code) valt. Voor deze GN-code (0207 13 70) is in het associatieakkoord afgesproken om het tarief naar nul euro te verlagen. Deze export kan dus inderdaad op basis van de afspraken die in het associatieakkoord met Oekraïne zijn gemaakt. De Europese Commissie heeft aangegeven dat dit gebruik op deze wijze niet voorzien was en is daarover in overleg met Oekraïne. Nederland blijft hierover in overleg met de Europese Commissie.

Het is belangrijk te benadrukken dat het vlees dat de EU binnenkomt, moet voldoen aan Europese eisen op gebied van voedselveiligheid en etikettering. De Europese Verordening 1337/2013 bepaalt het vermelden van het land van oorsprong bij vers, gekoeld of bevroren vlees. Het etiketteren van geïmporteed vlees moet voldoen aan de regels van de verordening 1169/2011. Als de dieren gehouden en geslacht zijn in Oekraïne, dan moet dat op het etiket vermeld worden. Het kippenvlees dat in Veenendaal gesneden wordt mag niet gelabeld worden met «Gehouden in Nederland».

Het bedrijf in Veenendaal is vanzelfsprekend gebonden aan de Europese wet- en regelgeving. In het associatieakkoord is bovendien afgesproken dat Oekraïne zich zal inspannen om zijn wetgeving in overeenstemming te brengen met die van de EU, ook op het terrein van dierenwelzijn en diergezondheid. Oekraïne heeft hiertoe een strategiedocument bij de EU ingediend met de voorgenomen planning van de aanpassing van de sanitaire en fytosanitaire (SPS) en dierenwelzijnswetgeving. Hiermee heeft de Raad in juli 2017 ingestemd. In Annex V van het associatieakkoord is daartoe een lijst opgenomen met EU-wet- en -regelgeving waaraan Oekraïne zich gaat conformeren. Oekraïne heeft aangegeven de Europese standaarden in fases te implementeren in de periode van 2016–2021.

Vraag 5

Kunt u aangeven of en zo ja voor hoeveel er aan exportkredietverzekeringen zijn verstrekt voor Nederlandse bedrijven die zaken doen met MHP sinds 2012? Kunt u voorts aangeven hoeveel van die exportkredietverzekeringen nu nog lopende zijn? Kunt u aangeven hoeveel van deze exportkredietverzekeringen voor Nederlandse exporttransacties aan MHP specifiek bestemd waren voor de megakippenboerderij in Vinnytsia? Kunt u aangeven in hoeverre Nederlandse bedrijven daadwerkelijk een beroep hebben gedaan op de exportkredietverzekering?

Antwoord 5

Sinds 2012 zijn er voor 18 transacties een polis afgegeven, waarvan er negen betrekking hebben op de locatie Vinnytsia. Van de afgegeven polissen zijn er reeds twee afgewikkeld. Het resterende risico onder de 16 nog lopende

² <https://www.mhp.com.ua/en/investor-relations/financial-reports/annual-reports>

³ <https://www.politico.eu/article/ukrainian-chicken-oligarch-makes-bid-for-eu-market/>

polissen bedraagt thans EUR 34,1 mln. Voorts is er nog één dekkingstoezegging actief (obligo EUR 1,7 mln) welke geen betrekking heeft op de locatie Vinnytsia.

Er hebben geen schade-uitkeringen plaatsgevonden op de verzekerde transacties.

Vraag 6

Kunt u inzicht geven in de beoordelingen van Atradius DSB van exportkredietverzekeringsaanvragen van Nederlandse bedrijven die een exportkredietverzekering hebben gevraagd voor een toelevering aan MHP, en inclusief de beoordeling op duurzaamheidsgebied, milieu en dierenwelzijn voor de afgelopen zeven jaar?

Antwoord 6

Atradius DSB heeft polissen uitgereikt voor transacties met vijf verschillende boerderijlocaties. Uit de beoordeling die met het oog hierop is uitgevoerd blijkt dat MHP professioneel wordt gerund en de kwaliteit van de productie op hoog niveau kan houden door voor kritieke onderdelen steeds te investeren in apparatuur en machines die afkomstig zijn van gerenommeerde partijen. Naast Nederlandse machineproducten zijn dit vooral Duitse en Deense producenten geweest. Aangezien er potentieel grote nadelige milieu en sociale effecten kunnen optreden is de meest uitgebreide milieu en sociale beoordeling (zogenoemde categorie A-beoordeling) uitgevoerd, inclusief ex-ante publicatie van het project. Hoewel de milieueffectrapportages van MHP niet van hoge kwaliteit zijn, was het door middel van aanvullende informatie van het bedrijf en via derden mogelijk voldoende informatie te verkrijgen om tot een eindoordeel te komen. Uit deze informatie komt naar voren dat MHP voldoet aan de EU-richtlijnen wat betreft de leefruimte die beschikbaar is per dier. Daarnaast voldoen de vijf projectlocaties aan de relevante IFC Performance Standards en EHS Guidelines for Poultry Production op bijvoorbeeld het gebied van watergebruik. Vanwege het feit dat er regelmatig ekv-aanvragen worden gedaan voor transacties op MHP en de aandacht voor dit bedrijf, volgt Atradius DSB deze debiteur doorlopend.

Vraag 7

Kunt u aangeven hoe het beleid van Atradius zal veranderen naar aanleiding van de aangenomen motie Alkaya/Van Raan⁴, waarin de regering wordt opgeroepen om er zorg voor te dragen dat iedere aanvraag voor een exportkredietverzekering waarbij de risico's op schending van mensenrechten of milieuschade te groot zijn, wordt afgekeurd?

Antwoord 7

Transacties waarbij het risico op schending van mensenrechten of milieuschade te groot is keur ik af, in lijn met staand beleid. Recent heb ik het mvo-beleidsdocument bijgewerkt en aangescherpt. Dit document, dat ik in februari aan uw Kamer heb aangeboden, beschrijft in detail de wijze waarop dergelijke risico's worden beoordeeld (zie Kamerstukken 2017–2018, 26 485, nr. 255, incl. bijlage).

Vraag 8

Deelt u de mening, nu de klachten tegen MHP ontvankelijk zijn verklaard, dat de verschillende klachtelementen van Accountability Counsel en Central and Eastern European Bankwatch Network dienen te worden meegewogen door Atradius DSB bij het beoordelen van toekomstige aanvragen voor exportkredietverzekeringen aan bedrijven die zaken doen met MHP?

Antwoord 8

Zie antwoord bij vraag 1. De klacht bij IFC is ontvankelijk verklaard, en de EBRD is op het moment van schrijven nog in het proces van beoordeling van ontvankelijkheid.

In de beoordeling van Atradius DSB worden klachten van ngo's altijd meegewogen. Ook indien klachten niet ontvankelijk worden verklaard bij andere instellingen of als nieuwe aanvragen uitblijven zal Atradius DSB deze

⁴ Kamerstuk 26 485, nr. 267

adresseren. Zoals aangegeven volgt Atradius DSB MHP doorlopend vanwege de regelmatige ekv-aanvragen en vanwege de aandacht voor het bedrijf. Conform het mvo-beleid voor de ekv zullen deze klachten worden meegewogen bij de beoordeling indien er nieuwe aanvragen worden ontvangen.